

БЛИЗНЮК
Андрій Олександрович
basket1979@ukr.net

УДК 331.5

АНАЛІЗ ПРИЧИН ВИНИКНЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

ANALYSIS OF CAUSES AND INCREASE OF THE LEVEL OF UNEMPLOYMENT IN UKRAINE

к.е.н., доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Стаття присвячена аналізу рівня безробіття в Україні, виділені та проаналізовані основні причини виникнення безробіття, виявлена специфіка безробіття по деяким видам господарської діяльності, зроблені висновки щодо причин виникнення безробіття та запропоновано метод їх вирішення.

Статья посвящена анализу уровня безработицы в Украине, выделены и проанализированы основные причины возникновения безработицы, выявлена специфика безработицы по некоторым видам хозяйственной деятельности, сделаны выводы о причинах возникновения безработицы и предложен метод их решения.

The article is devoted to the analysis of the unemployment rate in Ukraine, the main causes of unemployment are identified and analyzed, the specificity of unemployment for some types of economic activity is revealed, conclusions about the causes of unemployment are drawn and a method for their solution is proposed.

Ключові слова: причини безробіття, рівень безробіття, заробітна платня, господарська діяльність, підприємницька діяльність

Ключевые слова: причины безработицы, уровень безработицы, заработная плата, хозяйственная деятельность, предпринимательская деятельность

Keywords: causes of unemployment, unemployment, wages, economic activities, entrepreneurial activity

ВСТУП

Безробіття – є одною з головних проблем сучасної економіки майже кожної країни світу, не є виключенням й Україна.

Безробіття – це важлива економіко-соціальна проблема, коли частка населення не може знайти роботу. Зокрема, це тяжкий психологічний та соціальний тягар як для безробітного, так і для країни в цілому.

За визначенням Міжнародної організації праці, безробітний – особа, яка хоче і може працювати, але не має робочого місця [1].

Безробітними, згідно з Законом України «Про зайнятість населення», вважаються працездатні громадяни, які з незалежних від них причин не мають заробітку (трудового доходу) через відсутність відповідної роботи, зареєстровані в державній службі зайнятості, дійсно шукають роботу і здатні приступити до праці [2].

МЕТА РОБОТИ

Метою статті є аналіз причин виникнення та підвищення рівня безробіття в Україні.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методична частина: статті, праці наукових вчених, матеріали періодичних видань. Через те, що проблемою безробіття займалося багато науковців, є багато методів, що застосовуються для аналізу безробіття та його причин. В даній роботі буде застосований статистичний метод.

РЕЗУЛЬТАТИ

Як вже відмічалось раніше, безробіття є актуальною проблемою в Україні. Активну участь у аналізі і вивченні безробіття приймає Державна служба статистики України. Однак треба відмітити, що Служба приймає дані від центрів зайнятості, де, на жаль, на облік не всі безробітні. Люди не хочуть ставати на облік, так як вважають, що гарну роботу їм не запропонують, і до того ж процес становлення на облік дуже складний. Деякі науковці стверджують, що реальний рівень безробіття перевищує статистичний у два рази.

Так Державна служба статистики надає наступні дані [3]. Як наведено на рис. 1, за період 2010-16 рр., показник рівня безробіття перебував у межах 7,3-9,3 % та має тенденцію зростання, що є тривожним фактом для економіки України.

Безробіття завдає значний економічний збиток державі. Згідно із законом А. Оуена, її збільшення на 1 % призводить до втрати річної продукції більш ніж на 2 %, а щорічний приріст ВВП в обсязі 2,7 % утримує частку безробітних на постійному рівні. На самих безробітних відсутність роботи чинить значний психологічний тиск, збільшує кількість серцевих захворювань, трагічних випадків. Втрата робочого місця в розвинутих країнах за своїм психологічним впливом рівнозначна смерті близького родича [4].

На наявність безробіття мають вплив багато факторів. Що до України, можна назвати такі основні проблеми, які наведені нижче.

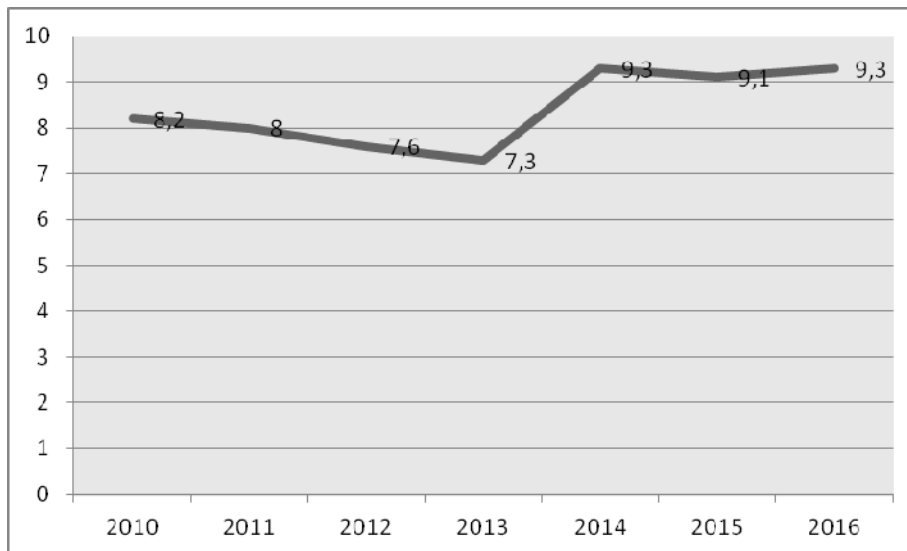

Рис. 1. Рівень безробіття за період 2010-2016 рр., %

Низький рівень заробітної плати. Незадоволеність заробітною платою змушує людей йти з офіційної роботи на неофіційну. Так виникає приховане безробіття, що заважає точному аналізу ситуації на ринку праці.

Не стиковка потреб ринку праці та системи освіти (надлишок одних фахівців, і недолік – інших). Ця проблема доволі часто зустрічається в процесі розвитку країни. Саме залишок людей «старих» професій, що були колись затребувані, але у динамічних умовах сьогодення більш не потрібні, примушує людей втрачати роботу, а потім починати все у новій сфері діяльності, не дивлячись на вік.

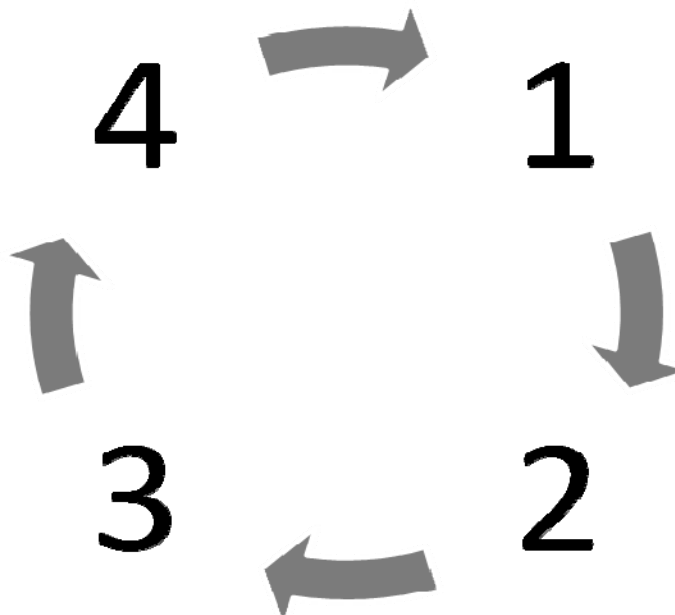
Також тут йдеться мова про бажання самого населення вчитися на ті, чи інші професії. Так, на 2016 р. найбільшим попитом у абітурієнтів користувалися такі спеціальності, як ІТ, економіка, право. Але згідно даних Державної служби статистики, підприємства найбільш потребують спеціалістів у таких сферах як

переробна промисловість (7,8 тис. чол.), тимчасове розміщення і організація харчування (5,9 тис. чол.) та транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (3,8 тис. чол.)

Низький рівень державної підтримки середнього та малого бізнесу (який служить важливим фактором формування зайнятості). В умовах ринкової економіки саме приватні підприємства є головним джерелом нових робочих місць. Через незадовільний стан підприємницького клімату країна недоодержує не тільки кількість робочих місць, а й інвестиції, за допомогою яких здійснюється розвиток економіки.

Зниження темпів зростання великої промисловості, скорочення штату працівників, що підвищує гостроту проблеми безробіття в Україні.

Проаналізувавши вище названі причини, можна виявити, що вони усі зв'язані між собою. Графічно це можна позначити наступним чином (рис. 2).

1 - низький рівень заробітної плати; 2 - не стиковка потреб ринку праці та системи освіти; 3 - низький рівень державної підтримки середнього та малого бізнесу; 4 - зниження темпів зростання великої промисловості.

Рис. 2. Графічне відображення зв'язку причин безробіття

Проаналізувавши рис. 2, можна зробити наступні висновки:

- низькі заробітні плати в сферах, де потрібні робітники не привертають молодь;
- молодь йде вчитися на більш оплачувані професії і це створює надлишок певних спеціалістів та недостачу інших, що заважає розвитку деяких сфер бізнесу;
- через низький рівень підтримки середнього та малого бізнесу, держава недоотримає коштів через податки;
- погіршується підприємницький клімат;
- через відсутність коштів та інвестицій знижується темпи зростання великої промисловості;
- це приводить до зниження заробітної плати.

ВИСНОВКИ

Взагалі треба зазначити, що в Україні реальний рівень безробіття є набагато вищим, ніж офіційний, рівень безробіття має тенденцію до зростання, безробіття є важким економічним, соціальним та психологічним тягарем як для людини, так і для країни, виділяють чотири основні причини безробіття в Україні: низький рівень заробітної плати, не стиковка потреб ринку праці та системи освіти, низький рівень державної підтримки середнього та малого бізнесу, зниження темпів зростання великої промисловості, без

втручання держави неможливе вирішення не однієї з причин.

Також треба відмітити, що головним важелем у вирішенні проблеми безробіття може стати підтримка середнього та малого бізнесу. Саме цей сектор має ряд специфічних ознак:

- основний платник податків;
- створює додаткові робочі місця;
- є плацдармом для розвитку економіки.

Для розвитку цього сектору необхідно, насамперед, створити сприятливі підприємницькі умови та умови для інвесторів, не лише в економічному, а й в правовому полі.

Список використаних джерел

1. Экономическая теория: [учебник для студентов высших учеб. заведений] / С.В. Мочерный, В.Н. Некрасов, В.Н. Овчинников, В.В. Секретарюк – М.: “Издательство ПРИОР”, 2000. – 423с.
2. Законом України «Про зайнятість населення» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/5067-17>
3. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Башнянин Г.І. Політична економія / Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведев В.С. – Київ: Ніка-Центр Ельга, 2000. – 516 с.